

[Justitsministeren.]

offentlige Mening anser for vanærende, men at Repræsentanter for den almindelige Befolkning deltager i saadanne Afgørelser.

At Deltagelse i Strafferetsplejen paa en sund Maade vil forøge Borgernes Interesse for Strafferettens vigtige Omraader og forøge deres Retssans, det kan der fornøftigvis ikke tvivles om.

Dernæst maa det erindres, at vi ikke herhjemme staar frit i Spørgsmaalet om, hvorvidt Lægdommere skal anvendes i Strafferetsplejen. Grundlovens § 72 foreskriver, at Nævninger skal medvirke i visse vigtige Straffesager, og denne Regel vil sikkert ikke i overskuelig Fremtid blive ændret derhen, at Paabudet om Lægdommers Medvirken i Strafferetsplejen fuldstændig ophæves. Men naar Forholdet ligger saaledes, kan det ikke undgaas, at en Tilstand, hvorunder der kun i de groveste Straffesager medvirker Lægdommere, i det lange Løb bliver uholdbar, idet der da skabes en Disharmoni indenfor Strafferetsplejen mellem det Omraade, hvor Lægdommere medvirker, og det Omraade, hvor rent juridisk sammensatte Domstole træffer Afgørelsen. Ganske naturligt vil det føles som en Urimelighed, at de Synspunkter — ofte i formildende Retning —, som Lægdommernes Medvirken bringer ind i Strafferetsplejen, kun kommer dem til gode, der tiltales netop for de groveste Forbrydelser.

Dernæst er der Grund til at fremhæve, at Lægdommers Medvirken vil være af Betydning for at opretholde og befæste Tilliden til Domstolene. Den lige nævnte Disharmoni, der følger af en Tilstand, hvor Lægdommere kun medvirker i nogle faa store Straffesager, frembyder utvivlsomt en Fare i denne Henseende. Det maa ikke glemmes, at Interessen for Retsplejen i det hele er vokset stærkt hos Befolkningen, efter at Retsplejeloven har indført Offentlighed i Retsplejen. Ved Domsmandsinstitutionens Indførelse vil Repræsentanter for den almindelige Befolkning faa Lejlighed til at deltage i Straffesagers Behandling og Paakendelse og i Forening med de juridiske Dommere komme til at raadslaa og votere i Sagerne. Derved vil de faa et Indblik i Domstolenes Virksomhed og Dommernes Arbejde, som vil være af stor Betydning. Og naar den skiftende Kreds af Domsmænd efter endt Gerning i Retten spredes ud til deres Omgangskredse og her er rede til at bevidne, hvorledes Sagerne er blevet behandlet og afgjort paa grundig og forsvarlig Maade uden Hensyntagen til uvedkommende Momenter, vil dette naturligvis ikke kunne undgaa at

komme til at spille en væsentlig Rolle for Domstolenes hele Stilling i Befolkningens Opfattelse og Bedømmelse.

Der foreligger ogsaa fra andre Felter gode Eksempler paa, at Jurister og Læg-mænd kan samvirke med godt Resultat, saasom Handels- og Søretter, Landvæsenskommissioner, Voldgiftsretter og Værgeraad. Ogsaa fra Udlandet foreligger Erfaringer til Gunst for Domsmandsinstitutionen. I Norge synes der at være almindelig Tilfredshed med Institutionen, som er rod-fæstet gennem 40 Aars Eksistens, og i Tyskland er man endog gaaet saa vidt, at man i 1924 har ophævet Nævningeinstitutionen fuldstændig til Fordel for Domsmandsinstitutionen.

Endelig er der Grund til at nævne, at Lægdommers Medvirken i Strafferetsplejen erfaringsmæssig yder den bedste Garanti for de moderne Retsprincippers, særlig Bevisumiddelbarhedens og Anklagegrundsetningens, virkelige Gennemførelse. Disse Principper kan naturligvis teoretisk set tænkes indført uafhængig af Domsmænds Medvirken, men i Praksis viser det sig, at dette ikke sker, og Manglerne ved den nugældende Ordning har i de over 12 Aar, i hvilke Retsplejeloven nu har virket, utvivlsomt vist sig ganske klart.

Den nærmere Ordning, som fremgaar af Forslag til §§ 6, 18, 687, 688 og 692, gaar ud paa, at Domsmænd skal medvirke ved Underretten i alle Straffesager, som ikke er Nævningesager, idet alle disse Straffesager altsaa henlægges til Underretten i 1ste Instans. Dog skal Domsmænd ikke medvirke:

1. i klare Tilstaaelsessager, som bør kunne fremmes til Dom straks ved Forundersøgelsens Slutning,
2. i Politisager paa Grund af disses Ubetrydelighed og
3. i Sø- og Handelssager, hvor fagkyndige Lægdommere medvirker.

I 2den Instans — altsaa ved Landsretten — skal Domsmænd medvirke i alle de Sager, der ved Underretten er afgjort under Medvirken af Domsmænd, samt tilgive i Tilstaaelsessagerne.

Rettens Sammensætning foreslaas ordnet saaledes, at Retten i 1ste Instans kommer til at bestaa af Underretsdommeren og 2 Domsmænd. Dersom det skulde ske, at Domfældelse finder Sted ved Domsmændenes Stemmer mod den juridiske Dommer, bestemmer Forslaget til § 214, at Dommeren i dette Tilfælde skal gøre Bemærkning om Afstemningen til Retsbogen, saaledes at Forsvareren herigennem